

Raadsinformatiebrief

Onderwerp

Maartbrief gemeentefonds 2021: 4^e compensatiepakket coronacrisis

Datum

13 april 2021

Toelichting

Voor de door de gemeenten als gevolg van de coronacrisis extra gemaakte kosten heeft het kabinet besloten tot het toekennen van een 4^e compensatiepakket.

Op onderdelen is hiervan al aankondiging gedaan in voorgaande circulaire. Inmiddels is dus duidelijkheid over de verdeling hiervan welke plaatsvindt via het gemeentefonds. Deze wordt nu betaalbaar gesteld door middel van verhoging van de bevoorschotting aan de gemeenten. De genoemde bedragen zullen uiteindelijk verwerkt en opgenomen worden in de komende meicirculaire 2021.

Voor de duidelijkheid, alle middelen die via het gemeentefonds worden gecompenseerd, kunnen als een algemeen dekkingsmiddel worden ingezet. Dit is dus ook van toepassing op het nu toegekende 4e compensatiepakket in verband met coronacrisis.

De concrete uitwerking van de onderstaande punten is een volgende stap in het proces.

Het betreft een 4e compensatiepakket met éénmalige middelen en bestaat voor Laarbeek uit de volgende onderdelen:

1. Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)	€	46.616
2. Extra begeleiding kwetsbare groepen	€	49.814
3. Bestrijden eenzaamheid ouderen	€	52.832
4. Afvalverwerking	€	34.371
5. Perspectief Jeugd en Jongeren (2020)	€	17.259
6. Perspectief Jeugd en Jongeren (2021)	€	15.889
7. Jongerenwerk Jeugd	€	11.516
8. Mentale ondersteuning jeugd	€	9.617
9. Activiteiten en ontmoetingen jeugd	€	6.612
10. Voorschoolse voorziening peuters	€	5.960
Totaal	€	250.486

Onderstaand volgt een nadere toelichting per toegekend onderdeel:

- 1** De Tijdelijke Ondersteuning voor Noodzakelijke Kosten (TONK) is bedoeld voor huishoudens die door de huidige omstandigheden te maken hebben met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in hun inkomen, en die daardoor noodzakelijke kosten niet meer kunnen voldoen en waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden. Dat geldt bijvoorbeeld voor werknemers die hun baan verliezen en geen recht (meer) hebben op een uitkering, of voor zelfstandigen die vanwege de

coronamaatregelen hun opdrachten zien verdwijnen maar geen aanspraak op de Tozo kunnen maken. Maar ook burgers die al in 2020 ingestroomd zijn in een uitkering (WW, Bijstand of Tozo) vanwege de coronacrisis, maar waarvoor de hoogte van de uitkering onvoldoende is om de vaste lasten te betalen, komen in aanmerking voor de TONK. De TONK kan dan voorzien in (gedeeltelijke) tegemoetkoming voor noodzakelijke kosten. Het landelijk beschikbare budget voor de TONK is verhoogd naar een bedrag van € 260 miljoen voor het eerste half jaar van 2021. Voor het eerste kwartaal van 2021 komt € 65 miljoen beschikbaar via de Algemene uitkering van het gemeentefonds volgens de eerder afgesproken verdeelsleutel.

In de tweede tranche wordt het resterende budget van € 195 miljoen over gemeenten verdeeld. Voorafgaand aan de toekenning van de tweede tranche wordt gekeken of de verdeelsleutel aanpassing behoeft op basis van wat in de praktijk zichtbaar is over het gebruik van de regeling.

Het college van B&W heeft in zijn vergadering van 9 maart jl. besloten deze taak in het licht van bijzondere bijstand te laten lopen via de GR Peelgemeenten waarbij de uitvoering hiervan middels een nieuwe DVO komt te liggen bij Senzer. Hiermee hebben deze toegekende rijksmiddelen een bestemming gekregen. Hierover is een afzonderlijke RIB 'Beleidsregels Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten' uitgegaan.

2 De coronacrisis maakt dat de levens van iedereen met begeleiding er heel anders uitziet: dagbesteding gaat soms niet door (horeca is bijvoorbeeld gesloten), er komen minder mensen langs, niet iedereen begrijpt de maatregelen even goed. Ook is er meer begeleiding en ondersteuning nodig voor mensen met andere beperkingen. Bijvoorbeeld kwetsbare mensen met een medische aandoening die zeer bang zijn besmet te raken gezien de risico's dat deze besmetting fataal kan zijn of zeer ernstige consequenties kan hebben. Dit maakt dat extra ondersteuning nodig is zodat lokaal kan worden geïnvesteerd in bijvoorbeeld:

- Extra in te zetten op het organiseren van alternatieve dagbesteding om structuur te creëren in de dag.
- Het bieden van passend vervoer en extra locaties voor alternatieve en verspreide vormen van dagbesteding die voldoen aan de RIVM-richtlijnen, die nog niet zijn gefinancierd via de meerkostenregeling voor Wmo en Jeugd.
- Extra ambulante begeleiding om proactief mentale en sociale problemen op te sporen (extra huisbezoeken).
- Extra (begrijpelijke) informatievoorziening over wat kan en mag en veilig is.

Er wordt landelijk voor 2021 een bedrag van € 37 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd voor de extra begeleiding van kwetsbare groepen. Daarnaast wordt de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang met € 10 miljoen verhoogd.

3 Eenzaamheid is door corona toegenomen. Op lokaal niveau zetten gemeenten met lokale partners al in op het bestrijden van eenzaamheid. Maar nog niet iedereen wordt persoonlijk bereikt. Het kabinet stelt middelen ter beschikking zodat – via gemeenten en lokale partners – kan worden ingezet op onder meer de volgende acties:

- Extra contact met ouderen: huisbezoeken, digitaal en belcontact. Hierdoor ontstaat tevens meer zicht op hoe het werkelijk met ouderen gaat.
- Extra helpende handen: boodschappen, hulpvragen doorzetten, helpen contact met anderen te maken.
- Inzet op verbinding tussen mensen: creëren van meer mogelijkheden elkaar coronaproof te ontmoeten, mensen aan elkaar koppelen om samen activiteiten te organiseren.
- Extra inzet op zingeving: alternatieve dagbesteding helpen organiseren, deelname culturele activiteiten.

Aan de algemene uitkering wordt landelijk € 36,5 miljoen toegevoegd voor het bestrijden van eenzaamheid onder ouderen.

4 Door de coronacrisis hebben gemeenten zowel extra kosten gemaakt als inkomsten gemist met betrekking tot afvalinzameling. Met name het restafval is, door onder andere het thuiswerken, in hoeveelheid gegroeid. Veel gemeenten hebben contracten gesloten met een variabele prijs voor de verwerking hiervan. Deze prijs is door de brede toestroom, gestegen. Tegelijkertijd ontvangen de gemeenten voor andere afvalstromen een vergoeding. Maar omdat deze stromen zijn toegenomen, is de vergoeding hiervoor gedaald. In overleg met de VNG is besloten de landelijke kosten ad € 32 miljoen voor 2020 te vergoeden. Een bedrag van € 28 miljoen is toegevoegd aan de algemene uitkering. De overige € 4 miljoen is toegevoegd aan het BTW-compensatiefonds.

5+6 Voor jongeren is het essentieel om elkaar fysiek te kunnen ontmoeten. Met een Jeugdpakket van landelijk € 58,5 miljoen wil het kabinet een impuls aan gemeenten geven om samen met jongeren, lokale organisaties en evenementensector volledig coronaproof kleinschalige activiteiten te programmeren op het gebied van cultuur, sport en andere zinvolle vrijetijdsbesteding. Gemeenten ontvangen extra middelen t.b.v. de inzet van jongerenwerkers in achterstandswijken. Een bedrag van landelijk € 40 miljoen wordt aan de algemene uitkering toegevoegd: € 21 miljoen voor 2020 en € 19 miljoen voor 2021.

7 Om jongeren uit bepaalde risicogroepen te benaderen en te bereiken wordt de huidige extra inzet van jongerenwerk uit het Jeugdpakket verlengd tot eind 2021. Het kinder- en jongerenwerk speelt ook een signalerende rol op het gebied van psychische problemen of huiselijk geweld. Er is voor de extra inzet op jongerenwerk een bedrag van landelijk € 14 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd.

8 Jongeren hebben behoefte aan laagdrempelige ondersteuning voor mentaal welzijn. Als onderdeel van het aanvullend steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl van 12 februari 2021 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2020-2021, 25295, nr. 988) zet het kabinet daarom met gemeenten in op het organiseren van activiteiten om mentale weerbaarheid van jongeren te versterken, door bijvoorbeeld: geven van trainingen, zoals weerbaarheidstrainingen, inzet op extra coaching van jongeren, inrichten van meer inloophuizen waar jonge ervaringsdeskundigen andere jongeren hulp bieden voor mentale ondersteuning, inrichten van buddyprojecten waarbij jongeren gekoppeld worden aan een

leeftijdsgenoot voor mentale steun. Om dit te kunnen realiseren is een bedrag van landelijk € 11,5 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd.

9 Jongeren hebben behoefte aan laagdrempelige ondersteuning voor mentaal welzijn. Daarom zetten we met gemeenten in op het organiseren van activiteiten om mentale weerbaarheid van jongeren te versterken, door inzet op meer mogelijkheden tot ontmoeting in (tijdelijk onbenutte) ruimten zoals bibliotheken, buurthuizen, wijkcentra, sporthallen en evenementenhallen beter en veilig te benutten voor sociale en ondersteuningsactiviteiten. Er is een bedrag van landelijk € 8 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd.

10 Gemeenten ontvangen van het Rijk middelen om een bepaalde groep ouders die kosten hebben gemaakt voor kinderopvang tijdens de sluiting van de opvang van 16 december 2020 tot 8 februari 2021 te vergoeden. Het betreft ouders die in deze periode een eigen bijdrage hebben betaald voor de gemeentelijke regelingen rondom kinderopvang (Sociaal medische indicatie, Voorschoolse Educatie en het peuteraanbod). Voor de periode van 16 december tot 8 februari wordt de decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters in verband hiermee met € 5,1 miljoen opgehoogd. Met deze ophoging kunnen gemeenten de eigen bijdrage van de ouders die gebruik maken van de gemeentelijke regelingen vergoeden voor de tweede periode van sluiting. De verdeling van het toegevoegde bedrag vindt plaats naar rato van het aandeel van iedere gemeente in de decentralisatieuitkering Voorschoolse voorziening peuters voor het jaar 2021.

Bijlagen

- Maartbrief gemeentefonds 2021: 4^e compensatiepakket in verband met coronacrisis (Min.v.BZK)

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,
gemeentesecretaris van Laarbeek,

J.W.M. van de Ven

de burgemeester van Laarbeek,

F.L.J. van der Meijden